

UNIwersYTET
KAZIMIERZA WIELKIEGO
W BYDGOSZCZY

**WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII
INSTYTUT PEDAGOGIKI
ZAKŁAD FILOZOFII EDUKACJI I METODOLOGII BADAŃ**

organizuje

18 i 19 stycznia 2017 r.

I OGÓLNOPOLSKĄ KONFERENCJĘ NAUKOWĄ

**Pod Patronatem:
Instytutu Pamięci Narodowej
Wojewody Kujawsko-Pomorskiego
Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty**

na temat

**EDUKACJA OBYWATELSKA
I PATRIOTYCZNA W KULTURZE
LIBERALNO-DEMOKRATYCZNEJ.
WYZWANIA GLOBALNE I LOKALNE**

KOMITET NAUKOWY KONFERENCJI:

Dr hab. Piotr Kostyło, - prof. UKW - Przewodniczący
Prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński
Prof. dr hab. Urszula Ostrowska
Prof. dr hab. Ewa Filipiak
Prof. dr hab. Krzysztof Jakubiak
Dr hab. Helena Ostrowicka

KOMITET ORGANIZACYJNY:

dr Elżbieta Okońska - Przewodnicząca
dr Witold Brzeziński
dr Kazimierz Czerwiński
mgr Justyna Krajewska
mgr Adrian Piendel

1. Zakres tematyczny konferencji

Promowanie zaangażowania obywatelskiego poprzez edukację, zarówno formalną, jak i pozaformalną, to jeden z ważnych celów stojących przed społeczeństwami Unii Europejskiej. Wolności oraz prawa człowieka i obywatela, z których jako Europejczycy jesteśmy dumni, wymagają ciągłego pogłębiania świadomości jednostek i wspólnot, gdyż korzystanie z takich wartości jak wolność, demokracja czy tolerancja jest możliwe tylko w dojrzałym i wyedukowanym społeczeństwie.

- Czym jest bycie dobrym obywatelem i w jaki sposób do tego wychowywać?
- Czy tradycyjny obowiązek lojalności obywatela wobec państwa słabnie wraz ze wzmocnianiem się instytucji ponadpaństwowych, przede wszystkim Unii Europejskiej, czy też ulega wzmocnieniu ze względu na wielorakie zagrożenia, przed którymi stają poszczególne państwa, łącznie z zagrożeniem przekazywania kolejnych obszarów suwerenności na rzecz tychże instytucji?
- Czy państwo dysponujące efektywnymi instrumentami oddziaływania na obywatela, przede wszystkim prawem i środkami przymusu, przedstawia się jako gwarant bezpieczeństwa, czy też źródło zagrożenia dla wolności jednostek?

Na tak postawione pytania udziela się wielu odpowiedzi, poczynając od tych właściwych dla konserwatywnego etatyzmu, a kończąc na tych reprezentujących lewicowy anarchizm. Podobne bogactwo intelektualnych i moralnych postaw ujawnia się także wobec wartości patriotyzmu. Patriotyzm jest zazwyczaj rozumiany nie tyle jako formalny związek z własnym państwem, ile jako emocjonalny związek z własnym narodem. Patriotyzm jest głęboko osadzony w tradycji, w której uwypukla się wydarzenia i postaci kluczowe dla tożsamości danej grupy etnicznej. W tym sensie patriotyzm jest zjawiskiem różnicującym jednostki i wspólnoty.

- Do jakich wydarzeń i postaci z historii własnego narodu warto odwoływać się przede wszystkim?
- W jaki sposób osadzać doświadczenia osobiste, własnej rodziny i społeczności lokalnej w nurcie zjawisk ważnych dla całego narodu?
- Czy w ogóle państwo i jego instytucje, w tym szkoły, powinno promować edukację patriotyczną, a jeżeli tak, to jaki jej model powinien zostać przyjęty w XXI wieku?
- Jak odpowiadać na wątpliwości tych, którzy przestrzegają przed ryzykiem degeneracji patriotyzmu w nacjonalizm?

Również na te pytania udziela się wielu, często przeciwstawnych odpowiedzi; wydarzenia historyczne pokazują jednocześnie, jak tragiczne okazują się postawy skrajne w tym obszarze: nacjonalizm oraz internacjonalizm.

Kontekstem, w którym podejmujemy powyższe rozważania, jest teoretyczna baza i praktyczne funkcjonowanie państwa liberalno-demokratycznego. Jest to model państwa, który realizujemy od ponad 25 lat, charakteryzujący się rządami większości, przy poszanowaniu podstawowych praw i wolności każdej jednostki, także tej reprezentującej nieliczną mniejszość. Państwo liberalno-demokratyczne jest przeciwieństwem państwa autorytarnego i w swoich założeniach chce pozostawić jednostce jak największy obszar wolności. Model ten przywołuje od razu pytanie o bezpieczeństwo:

- Czy obywatele respektujący wartości liberalno-demokratyczne są odpowiednio zabezpieczeni przed atakami tych, którzy tych wartości nie uznają, a niekiedy traktują je jako największe zagrożenie dla własnej tożsamości?
- Kto oprócz instytucji państwa powinien także wziąć na siebie obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa jednostkom i społecznościom lokalnym?
- Jaką rolę ma do odegrania w tym względzie edukacja?

Mając na uwadze znaczenie zasygnalizowanej problematyki, proponujemy trzy płaszczyzny namysłu, które dają szansę na dostrzeżenie szerszych kontekstów społecznych, kulturowych i edukacyjnych debaty:

- **AKSJOLOGICZNA** - w tej części zapraszamy do prezentacji analiz pedagogicznych, etycznych lub filozoficznych, ukierunkowanych na uzasadnienie przyjmowania wartości obywatelskości i patriotyzmu jako istotnych celów edukacyjnych. Zachęcamy do podejmowania analiz w wymiarze historycznym i współczesnym, do uwypuklania zarówno ciągłości, jak i rewizji w pedagogicznym podejściu do omawianych wartości;

W tym nurcie dociekań wystąpią między innymi.:

- **prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński z UMK w Toruniu**, który przybliży problematykę związku między obywatelskim zaangażowaniem jednostki a poziomem rozwoju społeczeństwa;
  - **prof. dr hab. Urszula Ostrowska z AHE w Łodzi**, która przedstawi koncepcje wartości patriotyzmu i obywatelskości na tle historycznym;
  - **prof. dr hab. Krzysztof Jakubiak z UG**, który zajmie się ideą wychowania obywatelskiego w polskiej nowożytnej myśli pedagogicznej – do 1939 roku;
  - **dr Radosław Tyślewicz z Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni**, który przeanalizuje kwestię przeszkolenia wojskowego w kontekście praw oraz obowiązków obywatela;
- **FUNKCJONALNA** – w tej części chodzi o zaprezentowanie konkretnych rozwiązań praktycznych, związanych z promowaniem postaw obywatelskich i patriotycznych w różnych środowiskach. Szczególnie zachęcamy do przedstawiania przedsięwzięć nowatorskich, a także takich, które są odpowiedzią na potrzeby wyrażane przez samych obywateli. Chcielibyśmy tu podjąć namysł nad dobrymi praktykami, zarówno instytucji publicznych, jak i pozarządowych, religijnych i innych. Tym, na co szczególnie zwracamy uwagę w tych praktykach, jest ich wymiar edukacyjny i odniesienie do rzetelnej wiedzy naukowej;

W tym nurcie dociekań wystąpią między innymi:

- **dr hab., prof. UW Barbara Wiśniewska-Paź**, która przedstawi proces rekrutacji cywili prowadzony przez Ośrodek Szkolenia Wojsk Specjalnych;

- **dr Przemysław Zientkowski, Pełnomocnik Burmistrza Miasta Chojnice ds. Naukowych**, który zaprezentuje wybrane inicjatywy promujące zaangażowanie obywatelskie i patriotyczne w społeczności lokalnej;
- **dr Marek Szymaniak, Główny Specjalista w Biurze Upamiętniania Walk i Męczeństwa, Oddział Gdańsk, Delegatura w Bydgoszczy**, który podejmie problem przywracania wzorców postaw obywatelskich i patriotycznych w społecznościach lokalnych;
- **METODYCZNA** – ta część ma na celu pokazanie konkretnych instrumentów (programów, prezentacji, warsztatów itp.), którymi mogą posłużyć się nauczyciele we wdrażaniu dzieci i młodzieży w problematykę obywatelskości, patriotyzmu i bezpieczeństwa. Ważną kwestią jest ukazywanie tych wartości jako elementów doświadczenia społeczności lokalnych, a także konkretnych rodzin. Takie podejście do edukacji zdaje się wymagać określonego typu nauczyciela – również nad tym warto jest podejmować ciągły namysł; Ten nurt **dociekań otworzy prof. dr hab. Ewa Filipiak z UKW**, która przedstawi wykład wprowadzający nt.: „Tworzenie warunków i przestrzeni do zmiany myślenia i przekonań o budowaniu demokracji i postaw obywatelskich w szkole”

W tej części planowane są także trzy następujące warsztaty:

I „Demokratyczne zarządzanie grupą/klasą” - dr Ewa Lemańska UKW Bydgoszcz

Celem warsztatu jest zapoznanie uczestników konferencji z podejściem teoretycznym, metodami i strategiami zarządzania grupą.

II „Rola patrona szkoły w kształtowaniu postaw patriotycznych dzieci i młodzieży” – mgr Emilia Węgrzyn, działaczka społeczna, pedagog specjalny i nauczycielka etyki w Zespole Szkół nr 84 w Warszawie

Celem warsztatu jest pokazanie nauczycielom jak można wspierać indywidualny rozwój uczniów poprzez kształtowanie tożsamości regionalnej i narodowej w aspekcie wzorca osobowego, jakim jest patron szkoły.

III „Zrozumieć inność” – warsztaty komunikacji i kompetencji międzykulturowych – dr Elżbieta Okońska UKW Bydgoszcz

Celem warsztatu jest zapoznanie z metodami i technikami wprowadzania w zakres edukacji obywatelskiej w szkołach, problematyki związanej z różnicami kulturowymi w komunikacji werbalnej i niewerbalnej, psychospołecznymi konsekwencjami migracji i uchodźstwa oraz stereotypami i uprzedzeniami.

Warsztaty będą realizowane w niekolidujących ze sobą godzinach i każdy z nich zakończy się uzyskaniem certyfikatu. Na warsztaty obowiązuje rejestracja na Karcie Zgłoszenia. Liczba miejsca na warsztaty jest ograniczona.

2. Uczestnictwo w konferencji

- 2.1.1. Warunkiem uczestnictwa jest przesłanie zgłoszenia do dnia 20.12.2016.
- 2.1.2. Potwierdzeniem zgłoszenia jest przekazanie opłaty konferencyjnej na konto podane przez organizatorów nie później niż do dnia 30.12.2016
- 2.1.3. Druk zgłoszenia dostępny jest pod adresem:
http://www.filozofiaedukacji.ukw.edu.pl/jednostka/filozofia_edukacji

3. Organizacja konferencji

- 3.1. Obrady odbywać się będą w dniach 18-19 stycznia 2017 r. w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego, ul. Kopernika 1, 85-074 Bydgoszcz
- 3.2. Obrady będą się toczyły w dwóch blokach: plenarnym z referatami zaproszonych specjalistów i dyskusjami wokół nich oraz w sekcjach tematycznych, a także w ramach warsztatów dla nauczycieli. Organizatorzy przewidują na każde wystąpienie 30 minut, które prelegent może wykorzystać według własnego uznania (np. 20 minut wystąpienia + 10 minut dyskusji).
- 3.3. Organizatorzy przewidują opublikowanie tekstów referatów w czasopiśmie punktowanym, po uprzednim uzyskaniu pozytywnych recenzji lub w książce pokonferencyjnej. Komitet Naukowy Konferencji zastrzega sobie prawo nie przyjmowania propozycji wystąpień wykraczających poza problematykę obrad.

4. Sprawy bytowe uczestników

- 4.1. Opłata konferencyjna (350zł) obejmuje: wyżywienie (18.01.2017 - obiad, bufet kawowy, uroczysta kolacja; 19.01.2017 - obiad, bufet kawowy); obsługę konferencji i druk publikacji konferencyjnej; Koszt opłaty dla nauczycieli (200zł) obejmuje: wyżywienie (18.01.2017 - obiad, bufet kawowy, uroczysta kolacja; 19.01.2017 - obiad, bufet kawowy)
- 4.2. Opłatę za noclegi uczestnicy wnoszą samodzielnie.
- 4.3. Opłatę konferencyjną należy wpłacić na konto 92 1500 1360 1213 6001 8602 0000z dopiskiem Konferencja: „Edukacja obywatelska i patriotyczna” podając również imię i nazwisko uczestnika, za którego jest uiszczana opłata.
- 4.4. Koszty podróży uczestników konferencji pokrywają jednostki delegujące

5. Korespondencja:

adres: Zakład Filozofii Edukacji i Metodologii Badań UKW Bydgoszcz
ul. Chodkiewicza 30, 85-064 Bydgoszcz
e-mail: ela.okonska@ukw.edu.pl (dr Elżbieta Okońska)
justi1139@wp.pl (mgr Justyna Krajewska)
tel: 608330946

KARTA ZGŁOSZENIA UCZESTNICTWA W KONFERENCJI

**EDUKACJA OBYWATELSKA
I PATRIOTYCZNA W KULTURZE LIBERALNO-DEMOKRATYCZNEJ.
WYZWANIA GLOBALNE I LOKALNE**

Imię i nazwisko:
Tytuł, stopień naukowy:
Uczelnia (nazwa i adres):
Adres do korespondencji, telefon, e-mail
Tytuł wystąpienia:
Charakter wystąpienia: referat   komunikat z badań
Abstrakt (max 600 znaków):
Deklaruję chęć wzięcia udziału w warsztacie: I ..... II ..... III ..... Przy numerze wybranego warsztatu proszę wpisać TAK
Podpis uczestnika.....

Dane instytucji, na którą ma być wystawiony rachunek

Nazwa instytucji: .....

Adres: .....

NIP: .....

WYPEŁNIONY FORMULARZ PROSZĘ PRZESŁAĆ NA ADRES
ORGANIZATORÓW DROGĄ ELEKTRONICZNĄ LUB TRADYCYJNĄ